

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

Autorská kniha na téma: Strašidla a příšery

Lagunova Marina

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Studijní program Grafický design a ilustrace
Specializace Kniha a tvarování papíru

Bakalářská práce

Autorská kniha na téma: Strašidla a Příšery

Lagunova Marina

Vedoucí práce: MgA. Mgr. Petra Soukupová

Katedra výtvarného umění

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2022

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Marina LAGUNOVA**
Osobní číslo: **D18B0162P**
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Ilustrace a grafika, specializace Kniha a tvarování papíru**
Téma práce: **AUTORSKÁ KNIHA NA TÉMA STRAŠIDLA A PŘÍŠERY**
Zadávající katedra: **Katedra výtvarného umění**

Zásady pro vypracování

Komplexní realizace knihy

Tvůrčí záměr: Záměrem je vytvořit návrh funkční umělecké pop-up (publikovatelné) knihy.

Způsob realizace: Technika realizace pro výtvarné zpracování knihy je práce s papírem a hra světla a stínu.

Cíl: Cílem práce je vytvořit hravou knihu pro děti a dospělé.

Předpokládaný charakter výstupu: Výstupem budou 2 kopie pop-up knihy s pouzdry, minimální formát knihy je 260 x 260 mm. a minimální počet stran je 8 pop-up dvoustran.

Rozsah průvodní zprávy: Průvodní zpráva bude v rozsahu 8 normostran a 10 stran fotodokumentace.

Rozsah teoretické části: **min. 8 normostran textu**
Rozsah praktické části: **vyplyne ze zpracování BP**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

- Tobolka, Zdeněk. Kniha : Její vznik, vývoj a rozbor. Praha : Orbis, 1949.
- Kocman, Jiří H. Médium papír. Vyd. 2. Brno : Vutium, 2004. ISBN 80-214-2626-8.
- Khel, Richard. Na papíru napsáno a vytištěno.
- Korda, Josef. Papírenská encyklopedie. 1. vyd. Praha : Státní nakladatelství technické literatury, 1991. ISBN 80-03-00647-3.
- Khel, Richard. Poselství papíru. Praha : Karolinum, 1999. ISBN 80-7184-684-8.

Vedoucí bakalářské práce: **MgA. Mgr. Petra Soukupová**
Katedra výtvarného umění

Oponent bakalářské práce: **MgA. Eva Majerová**
Katedra designu

Datum zadání bakalářské práce: **31. října 2020**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2021**

Doc. akademický malíř Josef Mištera
děkan

Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracovala samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, duben 2022

.....
podpis autora

OBSAH

1. REŠERŠE ZVOLENÉHO TÉMATU	8
1.1. Téma a důvod jeho volby	8
1.2. Cíl práce	9
2. PROCES PŘÍPRAVY A PROCES TVORBY	10
3. POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA	13
4. RESUMÉ	14
5. RESUMÉ V CIZÍM JAZYCE	15
6. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	16
7. OBRAZOVÉ PŘÍLOHY	17

1. REŠERŠE ZVOLENÉHO TÉMATU

1.1. Téma a důvod volby tématu

Téma, které jsem si zvolila, je „Strašidla a příšery“. Moje práce je hravá encyklopedie ze světa monster. Dílo je vytvořeno spojením pop-up knihy a hry světla a stínu.

Od dětství hodně čtu a také mě vždy velmi bavily pop-up knížky. V pop-up knížkách se skrývá neobvyklé kouzlo. Obrázky se hýbají, vyskakují na nás při otevření knihy. Vzbuzují úžas a vzrušují nás nová a nová překvapení. Když jsem byla malá, představovala jsem si, že obrázky začínají žít svůj vlastní život.

Narodila jsem se a žila na severu Ruska. V našem kraji trvá zima devět měsíců. S příchodem zimy ubývá denního světla. To znamená, že v zimě tma převládá nad světlem. Tma začíná ve čtyři hodiny odpoledne. A právě díky dlouhým večerům jsem se svým bratrem začala “vyrábět” stínové divadlo.

Házeli jsme prostěradlo přes hrazdu, zhasínali velké osvětlení a nechávali jsme svítit pouze stolní lampu, která svítla na prostěradlo jen v úzkém pruhu a pro nás začínala magie. Ale ještě předtím jsme museli vystříhnout z papíru obrázky, které jsme pak mohli použít k „promítání“. Používali jsme ale i hračky a všechny výrazné věci, které nám padly do oka. Skládali jsme ruce a prsty různě přes sebe, pohybovali jsme jimi, napodobovali zvířata. Někdy jsme vymýšleli celá představení, které jsme pak předváděli rodičům.

Také jsme s rodiči trávili hodně času promítáním diapozitivů. To bylo okouzující, najednou jsme měli na prostěradle celý kouzelný svět. Barvy, vzpomínky, exotické věci a místa, kam jsme vyráželi - rodiče, bratr a já. Seděli jsme v našem malém bytě, za oknem byla zima a kolem nás všude tma. Trochu strašidelná, ale krásná.

A díky těmto zážitkům z dětství, těmto společným hrám a díky velké radosti z účasti i našich rodičů ve mně zůstaly velmi “živé” vzpomínky. Na základě právě těchto vzpomínek jsem se rozhodla ve své práci spojit do jedné knihy stínohru, pop-up a zábavnou encyklopedii o monstrech.

1.2. Cíl práce

Cílem mé práce je vytvořit zajímavou knihu-hru, která upoutá pozornost dětí, ale také bude velmi působivá i pro dospělé.

Dle mého názoru v současné době téměř všichni dospělí a děti tráví mnoho času na internetu. Kvůli tabletům, počítačům a telefonům žije rodina méně “spolu”.

Chtěla jsem vytvořit jednoduchou a báječnou pop-up knihu a zároveň stínové divadlo, aby se děti i dospělí alespoň na chvíli „spojili“ a společně strávili čas hrou. Samozřejmě všichni víme, že dospělí si hrají stejně rádi jako děti.

Zúčastněným ke hře postačí baterka v mobilním telefonu, trocha volného času, bílá zed' a fantazie. Jakmile použijeme světlo, obrázky v knize “ožijí”, budou se přibližovat, vzdalovat, vznášet se, zvětšovat. Díky světlu najednou na zdi spatříme něco, co bychom při pohledu na vystřižené obrázky vůbec nenašli, co by nás ani nenapadlo hledat.

Doufám, že moje práce spojí aspoň na krátkou chvíli svět dospělých a svět dětí. A snad pomůže i dospělým ponořit se do světa hry a fantazie jako kdysi v dětství.

Mám velkou radost, že mi vzpomínky pomohly obohatit tuto práci.

Další z cílů mé práce je upevnění znalostí a dovedností při tvorbě knihy. Zopakovala jsem si a zapamatovala základní principy tvorby pop-up knihy.

2. PROCES PŘÍPRAVY A PROCES TVORBY

Proces přípravy a tvorby začal hledáním tématu. Obešla jsem všechna oblíbená knihkupectví. Hledala jsem na internetu různé obrázky a samozřejmě jsem pro inspiraci probrala i všechny knihy, které mám doma ve své knihovně. Výběr tématu mi vždy zabere mnoho času.

Přemýšlela jsem velmi dlouho, protože téma bakalářské práce je důležitým momentem. Chtěla jsem vybrat zajímavé a neobvyklé téma, aby i samotné zpracování bylo zábavné. Jelikož od dětství miluji pop-up knihy, jedna věc byla jasná, že to bude pop-up kniha. Samotné téma mi ale dlouho zůstávalo záhadou.

Čas plynul, ale stále jsem si nemohla vybrat téma, tak jsem se rozhodla ponořit do vlastních vzpomínek. Začala jsem přemýšlet o tom, co mě bavilo v dětství a baví mě až dodnes.

Z hlubin paměti "vyplula" vzpomínka na stínohru. Vynořili se vzpomínky na ty večery s bratrem. Jak jsme si hráli a stříhali figurky pro stínové divadlo. Jak jsme se oba bavili, jak byli naši rodiče šťastní, když sledovali naše vystoupení. A tyto hřejivé vzpomínky mi pomohly najít téma. První krok byl tedy udělán. Dále následoval proces tvorby a rozvíjení myšlenky.

Napadlo mě vytvořit encyklopedii, ale místo skutečných fakt, jsem chtěla zpracovat něco neobvyklého. Snad by tak mohla vzniknout kniha-hra. A tak jsem se rozhodla, že udělám encyklopedii o monstrech.

Bolestná byla také fáze výběru postav pro knihu, protože miluji každou příšeru a knihy s legendami a pohádkami. Všechny postavy v těchto knihách jsou úžasné a podle mého názoru si zaslouží pozornost. Byla to těžká volba. Nakonec jsem do své knihy vybrala osm postav. A začala jsem o nich číst příběhy. Každá z postav má svůj prototyp téměř v každé zemi. A pokud si problematiku důkladně prostudujete, pak můžete vytvořit opravdu obrovskou encyklopedii.

Ale jsem musela napsat krátké texty, které popisují tyto postavy. Doufám, že tyto popisy povzbudí čtenáře k hledání dalších informací o těchto postavách.

Následovala fáze práce se skicami. Zpočátku jsem skicy dělala ve skicáku tužkou. Jakmile jsem získala nějaké základní rysy obrázků příšer, posunula jsem se

k práci na tabletu. Hlavní potíží byla v tom, že postava by měla být rozpoznatelná, ale přitom nakreslená co nejjednodušeji bez jemného vykreslení, protože bude „fungovat“ jen jako stín. Pro rozpoznání si ale musí samozřejmě zachovat všechny důležité rysy.

Jakmile byly náčrty hotové, začala jsem s vystřihováním figurek monster, abych vyzkoušela, jaký stín budou vrhat na zed'. A také jsem přemýšlela, jak z knihy udělat hru. Vymyslela jsem si, že vnitřní stránky knihy, které jsou určeny pro stínové divadlo, budou dvou typů. První typ je dvojstránka, která má tři vrstvy papírových ilustrací, umístěných za sebou. Tato papírová kompozice má do jisté míry rozpoznatelný vzhled - jako například dvojstránka s mořskou pannou a krakenem. Když se na ni podíváte, uvidíte moře a na něm lod'. Ale nevidíte mořskou pannu ani krakena. Abyste „našli“ mořskou pannu a krakena, musíte použít baterku, posvítit na papírovou kompozici a pak se na zdi objeví stíny. Divák bude muset baterkou pohybovat, aby se prosvícením papírové kompozice objevily na zdi požadované obrázky. A ejhle, na stěně se objeví moře, mořská panna a kraken! Ale některé dvojstránky mají na své ploše jen jedno celé monstrum. Čtenář má možnost hrát si s jeho stínem. U draka můžete například ze stínu vytvořit iluzi, že drak letí.

Na deskách knihy i dvojstránkách s textem jsem využila znovu monstra, která jsou umístěná uvnitř knihy. Tyto ilustrace jsem nakreslila na tabletu v digitální podobě.

Zhruba v polovině své práce na knize a ilustracích jsem dostala nápad, který jsem ale nakonec raději zamítla. Napadlo mě, že by to mohla být kniha o abstraktnější podobě těchto příšer, které zná každý člověk. Myslela jsem na žárlivost, osamělost, deprese a podobně. Ale nechtělo se mi pouštět do takového smutného příběhu. Vůbec jsem si nedovedla představit, kdo by mohl takovou knížku využít, a tak jsem se vrátila ke „svým“ příšerám.

V další fázi práce jsem se musela rozhodnout, jaký použiji papír. Během přípravy jsem vyzkoušela několik druhů a nejlepší se mi jevil papír s názvem Flora. Rozhodla jsem se, že desky také potáhnu Florou s menší gramáží

Každé monstrum jsem doprovodila stručným textem, který jsem se rozhodla umístit na oddělené dvojstránce, abych nenarušila bílou čistotu dvojstránky s na ní umístěným monstrem.

Využila jsem různé techniky přípravy pop-up knihy, jako stříhání, řezání a skládání papíru, tisk a další práce s mnohé další práce s papírem.

Doufám, že se mi podařilo vytvořit jednotný vzhled knihy.

3. POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

Výsledným dílem je autorská kniha s názvem „Strašidla a příšery“. Celá kniha je zpracována ručně.

Rozhodla jsem se udělat knihu ve formě čtverce o velikosti přibližně 260 x 260 mm.

Celou knihu jsem vyráběla s využitím černobílého spektra, abych zdůraznila, že kniha je hrou stínového divadla.

Vytvořila jsem pevné desky a hřbet potáhla knihařským plátnem. Na desky jsem použila lepenku 2 mm tlustou, na hřbet 1 mm tlustou. Plátno jsem zvolila šedivé barvy.

Desky jsem potáhla papírem potištěným vlastními ilustracemi. Ty jsem nakreslila na tabletu v programu Procreate. Konečnou úpravu obrázků jsem provedla ve Photoshopu. Ilustrace na stínohru tvoří ručně vyřezané a vystříhané papírové obrázky. Také jsem použila Illustrator pro vektorové obrázky a text.

Na tisk i potažení desek jsem zvolila papír Flora barvy s názvem Gardenia. Na potažení desek jsem použila Floru 130 g, na vnitřní stránky knihy jsem vybrala také Floru, ale 240 g.

4. RESUMÉ

Výstupem mé bakalářské práce je autorská kniha s názvem „Strašidla a příšery“. Celá kniha je vyrobená ručně. Všechny obrázky jsem nejdříve nakreslila na tabletu v programu Procreate , pak jsem vystříhala obrázky ke stínohře a nechala vytisknout ilustrativní obrázky na stránky knihy.

Kniha je určena dětem i dospělým pro společnou hru za použití světla. Kniha je založena na stínohře, ale během prohlížení knihy si může čtenář také přečíst průvodní text nebo díky své fantazii vymyslet příběh vlastní.

Při tvorbě knihy jsem se dobře bavila a znovu jsem se ocitla ve svém dětství.

5. RESUME

The result of my undergraduate work is an author's book "the Ghosts and The Monsters". The whole book is handmade. I began from sketches, after that I drew these pictures at Procreate iPad app and also used Adobe products. Then I cut out all the figures for a game of shadows and printed the remaining pages.

The book is intended for children and adults to play together with a light. The book is based on shadow playing. When viewing a book the reader will be able to read an existing text or using an imagination create his own stories as well.

I really enjoyed the time I spent creating this book and was able to go back to my childhood.

6. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. TOBOLKA, Zdeněk. Její vznik, Vývoj a rozbor.
Praha: Orbis, 1949. Kocman, Jiří H. Médium papír. Vyd. 2.
Brno: Vutium, 2004. ISBN 80-214-2626-8
2. KHEL, Richard. Na papír napsáno a natištěno.
Korda, Josef. Papírenská encyklopedie. 1. vyd.
Praha: Státní nakladatelství technické literatury, 1991. ISBN 80-03-00647-3
3. KHEL, Richard. Poselství papíru. Praha: Karolinum, 1999. ISBN 80-7184-684-8
4. COMBEL, David A. Carter y James Diaz, Los Elementos del Pop-up.
David A. Carter y James Diaz, 1999.
de esta edición, Combel Editorial, S. A., 2009.
ISBN 978-84-9825-435-8
5. STERLING CHILDRENS BOOKS, Anna Llenas, The color monster,
Sterling Publishing Co., Inc. in 2015.
ISBN 978-1-4549-1729-8

7. OBRAZOVÉ PŘÍLOHY

Příloha 1 – Tvorba ilustraci

Příloha 2 – Stříhání, řezání a skládání papíru

Příloha 3 – Pouzdro, kniha, titul a pattern

Příloha 4 – Stínohra

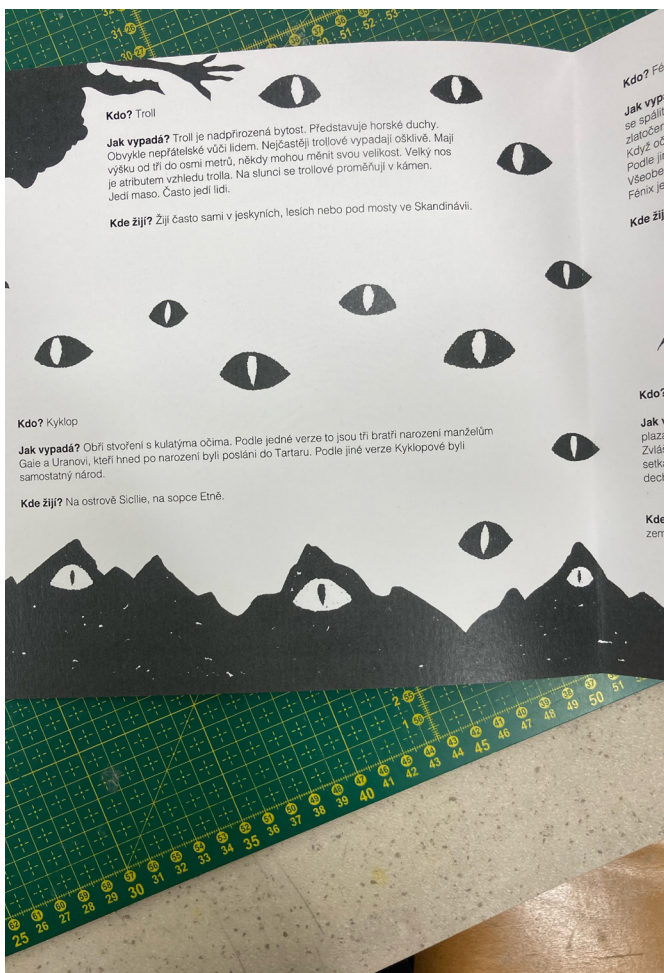
Příloha 5 – Stínohra

Příloha 6 – Stínohra

Příloha 1 – Tvorba ilustraci

Příloha 2 – Stříhání, řezání a skládání papíru

Příloha 3 – Pouzdro, kniha, titul a pattern

Příloha 4 – Stínohra

Příloha 5 – Stínohra

Příloha 6 – Stínohra

FDU

Jméno a příjmení autora:	Lagunova Mája
Název práce:	Strašidla a Příšery
Jméno a příjmení vedoucího práce:	MgA. Mgr. Petra Soukupová
Studijní program/specializace/ročník:	Katedra výtvarného umění/Kniha a tvarování papíru
Akademický rok:	2021/2022
Formát (rozměry)/počet kusů:	260x260/3 kusů
Technika provedení:	Pop-up